

Trisdešimtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2018 m. balandžio 27 d.

Nr. 16 (1278)

LPKTS valdybos pirmininke išrinkta Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Balandžio 21 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje įvyko pirmasis suvažiavimo išrinktos valdybos posėdis. Jį pradėjęs LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas vienims už jį balsavusiems padėkojo už pagalbą, patarimus, pastabas ir įvardijo svarbiausią šio posėdžio uždavinį – išsirinkti valdybos pirmininką. Iš šias pareigas buvo pasiūlyti du kandidatai: Rasa Duobaitė-Bumbulienė ir Edvardas Strončikas. Slaptu balsavimu ryškiai balsų persvara LPKTS valdybos pirmininke trečiai kadencijai išrinkta Rasa Duobaitė-Bumbulienė. Ji pasirinko du pavaduotojus: Oną Tamošaitienę ir Edvardą Strončiką. Padėkojo visiems balsavusiems ir palinkėjo valdybos nariams bendrystės, susitelkimo, ramybės ir pagarbosvieni kitiems, nes šiais metais laukia daugybė darbų. „Darbų šiemet labai daug: dainų ir poezijos šventė Šilalėje, saskrydis Ariogaloje, jubiliejinė LPKTS 30-mečio konferencija Kaune, reikės surinkti lėšų Partizanų alėjos statybai“, – sakė R. Duobaitė-Bumbulienė.

Valdybos pirmininkė informavo, kad jau užpatentuotas LPKTS ženklas.

Aptartas prieš keletą savaičių įvykęs LPKTS XXV rinkiminis ataskaiti-

nis suvažiavimas. Valdybos nariai atkreipė dėmesį, kad ne visi filialai atsivežė savo vėliavas, ir atsivežtos ne visos buvo tvarkingos, išvaizdžios. Nors bendrai suvažiavimas vyko gana sklandžiai, pirmoji jo dalis užsiėmė dėl per ilgų svečių pasiskymų. Gaila, kad iš suvažiavimą neatvyko Garliavos, Kazlų Rūdos, Kretingos, Kupiškio, Akmenės, Lazdijų, Mažeikių, Prienų, Utenos, Vilkijos, Zarasų filialai.

LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė informavo, kad išrinkta nauja Kauno filialo valdyba ir jos pirmininkas Vladas Sungaila. Valdyba nutarė perregistruoti Palangos filialą. Kalbėta ir apie LPKTS apskričių koordinatorių darbą, nutarta jų veiklą reglamentuoti.

Valdybos narė V. V. Margevičienė paragino birželio 14 dieną visose savivaldybėse dalyvauti pavardžių skaitymuose. Loreta Kalnikaitė aptarė birželio 16 dieną Šilalėje vyksiančią tremtinių dainų ir poezijos šventę „Leiskit į tėvynę“.

Nutarta, kad LPKTS tarybos posėdis įvyks gegužės 19 dieną 11 valandą, bus renkamas tarybos pirmininkas. Kandidatus į tarybos pirmininko pareigas filialai gali teikti iki gegužės 12 dienos. Kitas valdybos posėdis įvyks gegužės 19 dieną 9 valandą 30 minučių.

TS-LKD PKTF valdybos posėdje

Balandžio 21 dieną įvyko TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (PKTF) valdybos posėdis. Su politine padėtimi ir situacija LR Seime supažindino PKTF pirmininkė, Seimo narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė. Aptarti savivaldybių merų rinkimai. Malonu, kad Šiauliuse ir Klaipėdoje kandidatais išskelti mūsų frakcijos nariai J. Bartkus ir A. Barbšys. Pasikeista nuomonėmis apie rengiamus naujos redakcijos TS-LKD įstatymus, aptarta PKTF veikla ir TS-LKD suvažiavimas, kiti klausimai.

„Tremtinio“ inf.

Už ką apdovanoti istorikai?

Vasario pradžioje Seimo valdyba bendru sutarimu pritarė Gedimino Kirkilo pasiūlytiems kandidatams į apdovanojimą. Nutarta Vasario 16-osios proga pagerbti istorikus Algimantą Kasparavičių, Alvydą Nikžentaitį bei istoriką, politologą Algį Krupavičių. „Lietuvos žinių“ žurnalistei Robertai Tracevičiūtei užkliuvo sprendimo dėl minėtų asmenų apdovanojimo procedūrų nesilaikymas: Viktoras Pranckietis, svarstant jo visuomeninio patarėjo A. Krupavičiaus kandidatūrą, nenusišalino; nelaukė, kol bus išspręsti teisinių ginčų dėl jam ir jo bendraautorei pareikšto kaltinimo neetišku doktorantu teksto citavimu. Tokią išvadą padarė Akademinių etikos ir procedūrų komisijos kontrolerius.

Pagal G. Kirkilo teikimą, minėti asmenys pamaloninti apdovanojimu už indėlį atkuriant Lietuvos valstybę neprilausomybę, Lietuvos valstybę ir parlamentarizmo tradicijų stiprinimą, veiklą visuomenės gerovei.

Kaip A. Nikžentaitis ir A. Krupavičius atitinka šiuos kriterijus, reikalavimus? A. Nikžentaitis sulaukė apdovanojimo Vasario 16-osios proga nepaisant to, kad jis anksčiau viešai niekino šią vieną svarbiausią Lietuvos istorijos datą, dėstė, jog jam mielesnė Valentino diena, pranašavo, kad pastaroji išstums Vasario 16-ąją. Jos diskreditavimas – tai pirmas žingsnis į Lietuvos

neprilausomybés neigimą. A. Nikžentaitis susilaukė pasekėjų – Lietuvos istorijos institute dirbančių istorikų Č. Laurinavičiaus ir V. Sirutavičiaus, kurie tvirtina: „Jeigu žiūrėsime į problemą (valstybingumo) ne emociskai, o akademiškai, sovietinės Lietuvos valdžios pastangos nuneigtį Vasario 16-osios minėjimą nebubo be pagrindo. Istorikai žiūrint Vasario 16-oji, kaip Lietuvos Nepriklausomybės diena, iš esmės taip pat tebuvo mitas“ (Epochas jungiantis nacionalizmas: tautos (de)konstravimas tarpukario, sovietmečio ir posovietmečio Lietuvoje (Vilnius, 2013, p. 406). Išeity, jog svarbiausias valstybingumo įrodymo dokumentas – Vasario 16-osios Nepriklausomybės aktas téra paprasčiausias mitas. Ne šiaip sau šių istorikų duetas iškraipo jo pavadinimą – vartoja žodį deklaracija.

Oponuodamas jiems istorikas Paulius Kruopis jų straipsnį prilygino lietuvių tautos istorijos juodinimo „klasikai“ (Respublika, 2014-04-11). Ar ne čia slypi atsakymas į klausimus – kodėl taip ilgai nebubo ieškomas Aktas ir kodėl jo suradimas daugumos istorikų sutiktas neslepiamu prieškumu. Šis dokumentas jiems nereikalingas.

A. Nikžentaitis habilitaciniame darbe sukūrė dlugošiškų prasimanymus apie pagoniškos Lietuvos kariuomenę ir ūki. Jis, vadovaudamas Lietuvos istorijos institutui, aršiai priešinosi Sei-

mo sumanymui į atmintinų dienų sąrašą įrašyti sausio 15 dieną – Klaipėdos krašto atgavimo data apdovanoti gen. Povilą Plechavičių, nes to gali nesuprasti Lenkija. Štai iš tokų „plytų“ A. Nikžentaitis dėliojo Lietuvos istoriją, formavo istorinę atmintį. 2005 metais kilus KGB rezervistų skandalui, istorikas puolė juos ginti: „(...) Negalima kalti prie gėdos stulpo, (...) smerkti negalima, nes jie neišdavė Lietuvos Nepriklausomybės idealo (...)“. Piktinos Liustracijos įstatymu, vadino jį kvaliu, nes pagal jį „as taip pat galu būti pripažintas KGB agentu“. Mat, kaip jis prisipažino, 1986–1987 metais 3–4 kartus buvo „gundomas SSRS speciliųjų tarnybų“ (Atgimimas, 2005-01-21–27; Veidas, 2005-01-20). Jo pavardė figūruoja „Respublikos“ skelbtuose įtariamujų bendradarbiavimui su KGB sąrašuose. Nežinoma, ar redakcija turi patikimų įrodymų.

Komentuodamas ižūlų, cinišką išpuoli prieš A. Ramanauską, A. Nikžentaitis „aktualizavo“ Vanagaitės knygūkštę „Mūsiškiai“, kuri esą nors ir parašyta neprofesionaliai, bet padarė gerą darbą. Jo neįvardijo. A. Nikžentaitis daugybės žmonių pasipiktinimą šio partizanų vado apšmeičiu pavadino emocingu reagavimu. Anot jo, aštři reakcija „kilo ne dėl to, jog daugelis skaitojo nesutiko su jos (R. Vanagaitės) pateiktais vertinimais“. Nuo kada

šmeižtas adekvatus vertinimui?! Toliau rašė: „Pagrindinė tokios reakcijos priežastis buvo žmonių noras apginti didžiųjų istorijos pasakojimą“ („15 min“, 2017-10-30). Neakademiškai kalbant, pasakoma, jog žmonės buvo įtikėjė didžia pasaka.

Beveik panašiai pokalbyje (BNS, 2017-11-07) šią istoriją komentavo R. Karbauskis. Jis R. Vanagaitės pasiskymą apie A. Ramanauską pavadino neapgalvotu ir neatsakingu, galimai (!) žalingu, skaudinančiu, bet čia pat priedurė: „Nemanau, kad reiktu šitaip reaguoti visuomenei, tam tikroms institucijoms“. Tačiau knygų naikinimas jam „primena senus, nelabai malonius laikus“. Taigi šis valdžiavysis sudraudė visuomenę, paragino savo valstybės piliečius abejingai stebeti kaip dergiamas kankinys, partizanų vadas. Ir kodėl verslo laisvių gynėjas prikaišiojo leidyklai už R. Vanagaitės knygų išėmimą iš knygynų, kišosi grynai į jos reikalus, reagavimą į vartotojų nuotaikas, o ne padėkojo pilietiškiems, aktyviems šio didžiavysto gynėjams. Maža to, gal net darė spaudimą „tam tikroms institucijoms“ nepradėti tyrimo dėl A. Ramanausko šmeižimo. V. Sinica teisingai rašė, kad vadas buvo apgintas, nes jis per daug gerai žinoma asmenybę, didinga jo kankinystę, o dergėjų melas – akiavaidzus („Pro patria“, 2017-10-29).

(keliamo į 2 psl.)

Skelbiamas XIV respublikinės buvusių politinių kalinių ir tremtinių dainų ir poezijos šventės „Leiskit į tėvynę“ literatūros konkursas

Birželio 16 dieną Šilalėje įvyks XIV respublikinė buvusių politinių kalinių ir tremtinių dainų ir poezijos šventė „Leiskit į tėvynę“. Tradiciškai tame ne tik skambės tremtinių ir partizanų dainos, bet ir liesis poezijos posmai, bus skaitomas prozos kūrinių išstraukos. Taip pat bus apdovanoti literatūros konkurso laureatai. Todėl, jei esate per pastaruosius dvejus metus išleidę poezijos ar prozos knygą, savo kūrybą visą gegužę galite teikti literatūros konkursui.

Nuostatai:

1. Laureatu galiapti buvęs politinis kalinas ar tremtinys, per dvejus metus iki šios šventės išleidęs vertingiausią bet kurio žanro literatūros kūrini

tremties ir pasipriešinimo tema.

2. Pirmenybė teikiama autoriams iš regiono, kuriame vyksta šventė.

3. Kūrinius vertinimui gali siūlyti kūrybinės organizacijos ir pavieniai asmenys.

4. Apdovanojimo formą nustato šventės rengėjai.

5. Kandidatus atrenka ir įvertina šventės komisija, kurią sudaro Lietuvos rašytojų sąjungos nariai, šventės rengėjų atstovas ir LPKTS atstovas.

6. Apdovanojimas įteikiamas šventės „Leiskit į tėvynę“ metu (2018-

016). Geriausiu kūrinių išstraukos bus skaitomos šventės metu.

7. Kūrinius iki birželio 1 dienos siūsti adresu: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Laisvės al.39, Kau-

nas, su prierašu „XIV respublikinės buvusių politinių kalinių ir tremtinių dainų ir poezijos šventės „Leiskit į tėvynę“ literatūros konkursui“.

„Tremtinio“ inf.

Seimui klysti – žmogiška, klaidas taisyt – būtina

Grįžkime į Sajūdžio laikus. Tada žadėjome išsirinktaivaldžiai padėti, dėl galimų jos klaidų nepykti, o atkreipti dėmesį, nuo piktos valios saugoti. Taip veikė LPKTS pirmtakas – klubas „Tremtinys“ ir jo laikraštis, dar dabar ta dvasia besivadovaujantis. Todėl atkreipių dėmesį į Seimo suklydimus, nusizengiant mūsų valstybės Konstitucijai, prašydamas gerbiamą Seimo Pirmininką klaidas ištaisyti. Ne pykčiu, o geru noru kiekvienas galime prisidėti prie mūsų brangios valstybės valdymo. Žinoma, pirmiausiai su šventine nuotaika eidami į Seimo ir savivaldos rin-

kimus, abejingumą išrovę iš širdies, kaip piktžolę iš daržo.

Seimui išsiunciāu prašymą „Dėl LR Seimo Statute prieštaravimų LR Konstitucijai pašalinimo“:

Esmé. Seimas, spręsdamas pareigūnų nušalinimą, perbalsuoja LR Konstitucinio Teismo (KT) galutinį ir neskundžiamą sprendimą dėl šiurkštaius LR Konstitucijos pažeidimo ir priesaikos sulaužymo. Tuo pažeidžia LR Konstitucijos 107 str. 2 d. ir 7 str. 1 d. Si Seimo klaida skaudina kiekvieną Lietuvos patriotą ir mane. Dėl šios klados kreipiausi dar anksčiau el. paštu į Seimo

Pirmininkę, kai Seimas klydo dėl dviejų Seimo narių pašalinimo iš Seimo.

Pastebėjimas. Europos Žmogaus Teisių teismas viršija savo įgaliojimus, išsamprotaudamas ES valstybės konstitucines galias ir jų keitimą aplinkybes. Tai – kiekvienos valstybės prerogatyva, taip pat ir Lietuvos Respublikos.

Technokratinė logika. Sprendžiant konstitucinę pataisą dėl atsakomybės trukmės už Konstitucijos šiurkštų pažeidimą, turėtų būti įvertinta, kiek kartų pažeidė, ar pareigūnas buvo įspėtas dėl galimo pažeidimo, bet nekreipė į tai dėmesio, ar pakartotinai nepaže-

dėjau po KT sprendimo. Šio prašymo netai kaukonkrečiam asmeniui, bet atsakomybė už Konstitucijos šiurkštų pažeidimą turėtų būti vienoda po KT sprendimo ir nepriklausyti nuo jo perbalsavimo Seime, pažeidžiant LR Konstituciją.

Prašau: 1. Supažindinti su šiuo prašymu visus Seimo narius;

2. Svarstyti Seimo Statuto pakeitimą tos dalies, kuri prieštarauja LR Konstitucijai dėl priesaikos sulaužymo ir šiurkštus Konstitucijos pažeidimo.“

**Povilas VARANAUSKAS,
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras**

Už ką apdovanoti istorikai?

versitete (KTU) dirbo dėstytoju. Neaišku, kokį dalyką dėstė. 2001 metais tapo profesoriumi, 2014 metais pakillo į KTU Viešosios politikos ir administravimo instituto direktoriaus. Pasikelbė 11 įvairių publikacijų, iš jų penkias su bendraautoriais. Su bendraautore Ligita Šarkute – aprašomojo pobūdžio brošiūroje „Nuo ištakų – į rytdieną“ (Vilnius, 2005) trumpai papasakojo Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos istoriją (iki 1940 metų), supažindino su jos žymesnių veikėjų biografijomis, „irodė“, jog 1990 metų spalio 10 dieną įregistruota Lietuvos valstiečių sąjunga (LVS, 1994 metais persikrikštijo į Lietuvos valstiečių partiją) yra senos garbingos prieškarinės Valstiečių liaudininkų sąjungos veiklos téseja. Nesiteikė net paanalizuoti, palyginti šių partijų programinių nuostatų. Prisiminkime, kad 1998 metais LVP pirmininku tapo Ramūnas Karbauskis. Kaip rašoma brošiūroje, 1994–1995 metais įvyko partijos slinktis į centro kairės pozicijas. 2001 metais LVP „susituokė“ su Lietuvos moterų partijos įpédine Naujosios demokratijos partija, viešai įtarinėta ryšiais su Maskva. A. Krupavičius savo politikai angažuotuose komentaruose, pasisakymuose rodė simpatijas kairiosioms partijoms. Galimai tuo ir užsitarnavo Seimo apdovanojimą. TS-LKD frakcijos seniūnas Jurgis Razma taip komentavo Seimo valdybos sprendimą dėl apdovanojimo: „Tad galima manyti, kad tos kandidatūros pasirenkamos politiškai“ (cit. pa-

gal „Lžinios“, 2018-02-26).

Kova dėl laisvės kovotojų atminimo nesibaigė, partizaninio karo istorijos perrašinėtojai laikinai pritoles ar pasirinko subtilesnes priemones. Klastos varnai tebeskraido virš mūsų galvų. Iš užmaršties ištraukiami „Mūsiškiai“, Mindaugo Pociaus knyga „Kita mėnulio pusė“ (Vilnius, 2009), kurioje remiantis KGB medžiaga, rašoma vien apie partizanų vykdytas mirties bausmes, reabilituojamos represinės tarnybos. Mečys Laurinkus raše: „Perskaiciu įtaigią ir, mano požiūriu, sąziningą M. Pociaus studiją ir V. Terlecko (...) išsamiai šios knygos kritiką „Priešinimasis Lietuvos nukryžiavimui 1944–1953. Mitai ir tikrovė“ (Vilnius, 2017), tačiau negaliu nedvejodamas pasakyti, kuris iš jų teisesnis“ („Lietuvos rytas“, 2017-11-25). Jei taip, tai M. Laurinkus ne tik neskaitė fundamentalios, novatoriškos V. Terlecko monografijos, bet ir neperžvelgė jos turinio. Šią knygą galima pavadinti Lietuvos naikinimo ir pasipriešinimo istorija, o ne M. Pociaus antipartizaninio veikalo kritika. M. Laurinkus prisipažista, kad jam neaišku, „kas buvo Lietuvos pokario stribai“. Jis nežino, kad seniai atsisakyta sovietinio termino „pokaris“. Galimai jam brangus šis žodis. Nieko sau pokaris, kai jo metais svetima jėga nužudė, numarino badu apie 74 tūkstančius Lietuvos gyventojų. Diletantiskais išvedžiojimais bandoma sumenkinti V. Terlecko monografijos vertingumą. Jai pasirodžius knygynuose, žurnalistams

prakalbus apie jos svarbą, ugant patriotizmą, būtinybę ja paskleisti per bibliotekas, mokyklas, suirzo vienas iš Šventos Trejybės dievų. Jo viešai išsaugytas motyvas neprisidėti prie šios knygos skliaudos buvo tokis: „Knyga persunki, jaunimas nesupras“. Knyga galėjo būti vertinga dovana Lietuvos 100-mečio proga. Apsispresta pasielgti antraip, padaryti knygai antireklamą. Minėtas Lietuvos vadovas bent porą kartų tarstelėjo: „Tuo laiku buvo paliesta mūsų šeima“, bet nejvardijo, nuo kurių pusės ji nukentėjo. Jo ir LVŽS vedlio ištarmės, D. Kepenio vieši pasisakymai apie 1944–1953 metais Lietuvoje neva vykusį pilietinį karą, dėl bendro paminklo stribams ir partizanams pastatymo; balsavimo dėl Mindaugo Basčio pašalinimo iš Seimo rezultatai parodo, kiek daug tame yra narių, nepaisančių Konstitucijos, išpažistantį prosovietines pažiūras, jaučiančių priešiškumą partizanams. Ar ne todėl šis Seimas šiemet surengė nuobodžiausią Kovo 11-osios minėjimą, premjero sudaryta darbo grupė užsimojo sujungti lituanistinius mokslo institutus. Artūras Judžentis net teigia: „Tokia politiškai motyvuota (...) pertvarka, aklai vykdant (...) federalistinės Europos ideologiją valią, yra nusikalstamas ir gėdingas aktas, prilygstantis lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės išdavimui“ („Pro patria“, 2018-03-19). Lituanistinių institutų pertvarka – tai ne urėdijų jungimas.

**Stanislovas ABROMAVIČIUS,
rašytojas**

Įvykiai, komentarai

Nuspręsta – Lukiskių aikštėje atsiras „Laisvės kalva“

Diskusijos ir ginčai dėl Lukiskių aikštės likimo vyksta nuo pat nepriklasomybės atkūrimo. Priešais šią aikštę stūksa niūrus pastatas, simbolizuojantis sovietinę okupaciją – buvęs KGB urvas. Turbūt jokiamame Lietuvos kampelyje nerimasime kito tokio pastato, kurio sienos būtų taip giliai persunkusios kankinių dejonėmis ir krauju. Ir aikštė priešais paženklinta lietuvių patriotų kančia – čia buvo nužudyti 1863 metų sukilimo vadovai. Sovietinės okupacijos laikais čia dunksojo didžiausio pasaulio žmogžudžio Lenino statula, simboliskai atkišusi kruviną leteną į KGB irštavą. 1991 metų rugpjūčio 23 dieną, po žlugusio rugpjūčio pučo Maskvoje, šis komunizmo stabas buvo nugriautas, ir Lietuvai bei pasauliui tai buvo ženklas, tolygus žmonijos istorijoje žinomam Bastilijos sugriovimui.

Lukiskių aikštė ir buvusi KGB būstine neatsiejama suaugo į vieną atminties bloką, skirtą amžiam išsiminti mūsų tautos kovos ir aukos už Laisvę momentus.

Trečias dešimtmetis, kai džiaugiamės nepriklasomybę atgavusia Lietuvą, tačiau niekaip negalime susitarti, kaip Lukiskių aikštėje, pačioje Lietuvos širdyje – sostinėje, jamžinti tautos kovą už Laisvę ir jos tikslą – valstybingumą. Nenuostabu, kad viltis sužibo artėjant Lietuvos valstybingumo atkūrimo šimtmečiui – gal ta proga reprezentacinėje Vilniaus vietoje atsiras memorialas Lietuvai? Suprantama, kad is-

torinės atminties liudininkai – rezistentai, tremtiniai, taip pat tautinių patriotinių pažiūrų žmonės norėjo aikštėje matyti klasikinio stiliaus paminklą, jkūnijantį kažką tokio, ką simbolizavo 1928 metais Kaune pastatyta Juozo Zikaro skulptūra „Laisvė“. Daug kam atrodė, kad geriausiai tam tiktų Vytis. Bet, pasirodo, ne viskas priklauso nuo žmonių norų.

Galima drąsiai teigti, kad visos tautos reikalas tapo Kultūros ministerijos ir būrio menininkų prerogatyva.

Praėjusių savaitę Kultūros ministerija oficialiai paskelbė Vilniuje esančios reprezentacinės valstybės erdvės memorialo laimėtoją. „Yra patvirtinimas, kad kūrybinėse dirbtuvėse laimėjo Andriaus Labašausko projektas, kad A. Labašauskas yra laimėtojas. Buvo diskutuojama, kokia forma tas patvirtinimas turi būti, dabar tas patvirtinimas yra, Vyriausybės kanceliarija, matyt, vertins, ar jis tinkamas ir tada bus galima judėti toliau“, – sakė kultūros viceministrė Gintautė Žemaitytė.

Trumpai priminsime, kad pernai lapkritį Kultūros ministerija ir Šiuolainių meno centras paskelbė, jog konkursą (tiksliau – kūrybinių dirbtuvų rezultatus) laimėjo Andriaus Labašausko „Laisvės kalva“ (laimėtojas paskelbtas atsižvelgus į specialistų komisijos bei vienuomenės balsus). Sprendimas, be abejijo, netenkino Vyčio skulptūros šalininkų – jie palaikė antroje vietoje likusio Arūno Sakalausko realistinę skulptū-

rą „Vytis“. Jiems, beje, pritarė ir kai kurie Seimo nariai. Negana to, Kultūros vardo departamentas pareiškė, kad A. Labašausko sprendimai pakeistų vertingasias aikštės savybes – lygū reljefą. Abejoniu kilo ir Seimo Valstybėsistorinės atminties komisijos atstovams.

Bet... yra kaip yra. Vytis iškeliau į Kauną, o Vilniuje, Lukiskių aikštėje, greičiausiai plėtės „Laisvės kalva“. Ginčo nugalėtojai trina rankomis, Vyčio šalininkai nesleplia apmaudo. Atrodytų – normali situacija, kokia visuomet būna konkursui ar varžyboms pasibaigus. Tačiau tai ne tas atvejis, kur norma laikoma, kai laimi stipriausias ar vertas laimeti. Svarbiausia, kad konkurso, kaip tokio, išvis nebūta! Buvo tik kūrybinės dirbtuvės, vadinas, kas jose dalyvavo, tas ir „prizą gavo“. Keista, kad tokiam svarbiam, o tiksliausiai būtų sakyti – pačiam svarbiausiam projektui – iš valdžios neatsirado iniciatyvos surengti konkursą? Kita vertus, turint galvoje, kad ketverius metus iki ateinant „valstiečiams žaliejiems“, valdē socdemai, o pastaruju ne noras įprasminti patriotų kovą visai suprantamas – nemažai tos partijos veikėjų kaip tik ir buvo okupantų pakalai, smaugę Laisvės siekius. O dabartiniai valdantieji – R. Karbauskio „valstiečiai žalieji“ – irgi ne kito medžio vaisiai: dabartinė R. Karbauskio laikysena, atrodytu, turi poziciją, bet iš tikro – „padék, Dieve, bégančiam, padék, Dieve, ve-

jančiam!“ Nors greičiausiai jam tinkamiausias variantas – „pjaukitės, tautiečiai, pjaukitės!“ Taigi tiek socdemams, tiek „valstiečiams“ reprezentacinis memorialas Lukiskių aikštėje mažai terūpi. Bet jis rūpi tai visuomenės daliai, kuri neabejingo savo tautos istorijai ir ateicių.

Suprantama, kad ginčas vyksta visai ne dėl memorialo autorystės (kokio autoriaus kūrinys turi stovėti) – ginčiamasi dėl paminklo esmės: ar jis turi būti gryna lietuviškus, patriotinius motyvus atspindintis, ar kosmopolitis, labiau įmeną, o ne įtautiškumą, orientuotas memorialas? Deja, bet laimėjo antrasis požiūris. Pasirinkta pievelė „Laisvės kalva“, kuri, matyt, be atskiro paaškinimo dažnam nebus savaime suprantama. Nesileisim į diskusijas, originalu tai ar ne, bet tokį „pievelių“ yra JAV (pvz., Vietnamo karo memorialas), net Lietuvoje ši idėja nėra nauja.

Susidaro išpuolis, kad kažkokie įtakinimieninkai, nelaimėję šiame projekte, ar ambicijų užvaldyti ir todėl nepanorė dalyvauti, nusispovė ir nutarė laimėtoju paskelbtį A. Labašauską – jauną, tarpne susijusių su menu žmonių mažai kam žinomą skulptorių: žinokitės!

Pasak oficialaus pranešimo, „memorialas rekonstruotoje Lukiskių aikštėje turi būti pastatytas iki kitų metų gruodžio 1-osios, jam įrengti Kultūros ministerija skirs iki 500 tūkst. eurų, darbus vykdys Vilniaus savivaldybė“.

Gintaras MARKEVIČIUS

Vytautas Landsbergis: „Apsikabinkime. Atmintis iš tikrujų“

Arteja istoriškai svarbi Abiejų Tautų Respublikos konstitucijos diena. 1791 metų gegužės trečiąją ATR seimas priėmė „Valdžios įstatymą“ – dvinarės valstybės valdymosi sąrangą ir principus, o spalio 20-ąją užbaigė konstitucinę statybą Abiejų Tautų Ižadu arba Tarpu-savio įsipareigojimui. Taip gimė pirmoji konstitucija Europoje ir antroji pasaulielyje – po užjūrio Jungtinių Valstijų.

Kaimynystėje, vienoje iš Abiejų Tautų, tradiciškai gerbiama ir minima

tik „Valdžios įstatymo“ diena, ligi šiol interpretuojama bei žymima tenkštėje istoriografijoje kaip vienišos Lenkijos gegužės 3-iosios konstitucija. Toks nežymiai uzurpuotas pokrypis, aišku, ne įpareigoja Abiejų tautų; mes pagrįstai matome ir prisimename 1791 metų aktų visumą (dar yra papildomų aktų) kaip Abiejų Tautų konstituciją.

Jos data dvilypė: kada konstitucinės vyksmas (virsmas) buvo pradėtas ir kada užbaigtas. Gegužės trečioji – spa-

lio dvidešimtoji, taip mes minime. Esame ūkininkų tauta, vertiname pabaigtuves ir mūsų protėvių, Didžiosios Kunigaikštystės aukštuomenės įnašą. Kur anu Lietuvos signatarų vardai?

Kazimieras Sapiega, Juozapas Korvinas Kosakovskis, Kazimieras Konstantinas Pliateris, Juozapas Zabiela, Juozapas Veysenhofas, Adomas Liutauras Chreptavičius, Adomas Rupeika.

Deja, dėl minėtos istoriografinės uzurpacijos kada vis dar būnam su-

trikę ir kažko varžomės. Laikas subrėsti ir be išlygų valstybiškai minėti garbingas datas. Spalio 20-ąją surenkim, pavyzdžiu, iškilmingą minėjimą Varšuvėje. Ką tik ten labai puikiai paminėtas Lietuvos Respublikos šimtmetis.

O pagerbdami nūnai kartu su lenkais Vilniuje gegužės trečiąja – nepamirškim istorinės tiesos: tai Gegužės trečiosios – Spalio dvidešimtulosios Konstitucijos minėjimas.

Tada įvyko.

Pritarta siūlymui, kad seniūnų rinkimuose dalyvautų ir gyventojai

Seimas pritarė įstatymo projektui (pateikimas) jau kitaip metais vyksiantiose savivaldos rinkimuose Lietuvos gyventojams suteikti teisę pasirinkti, kurie seniūnai vertesni užimti vadovaujančius postus seniūnijose, kurių statusas – biudžetinė įstaiga.

Šiuo įstatymo projektu nustatomos kitokia seniūnijos – biudžetinės įstaigos – vadovo seniūno, lyginant su seniūnijos – savivaldybės administracijos

filialo – vadovu seniūnu, priėmimo į pareigas konkursu būdu tvarka. Konkursu į seniūno – biudžetinės įstaigos vadovo – pareigas metu būtų tikrina mas ne tik pretendentų tinkamumas eiti šias valstybės tarnautojo pareigas, bet ir vykdoma seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyventojų apklausa, siekiant sužinoti, kurį iš dviejų Vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka atrinktu pretendentų jie

pripažįsta esant tinkamiesniu užimti seniūno – biudžetinės įstaigos vadovo – pareigas. Pretendentų tinkamumą eiti seniūno – biudžetinės įstaigos vadovo – pareigas tikrintų prezententų į seniūno pareigas konkurso komisija, kuri, įvertinus visų pirmajame konkursu etape dalyvavusiu pretendentų tinkamumą eiti seniūno pareigas, teiktu savivaldybės administracijos direktoriui išvadą, kurioje nuro-

dytu du geriausiai įvertintus pretendentus. Du geriausiai įvertinti pretendenti į seniūno pareigas dalyvautų konkursu į seniūno – biudžetinės įstaigos vadovo – pareigas antrajame etape.

Gyventojams bus sudarytos visos teisinės sąlygos dalyvauti šiame procese. Juk seniūnas yra arčiausiai gyventojų esantis asmuo, todėl ypač svarbu, kad šiuo asmeniu gyventojai pasitikėtų.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

NATO Ginkluotės direktorijos susitikime aptartas bendradarbiavimas

Balandžio 18–19 dienomis Gynbos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos vyriausiasis patareijs pulkininkas Valdas Šiaučiulis dalyvavo NATO Ginkluotės direktorijos pavasariniame plenariname susitikime Kapelene (Capellen), Liuksemburge.

Tokio lygio susitikimai vyksta du kartus per metus. Jų metu NATO šalių ginkluotės direktorai diskutuoja aktualiai

NATO pajėgumų kūrimo klausimais. Juose pareigūnai apsikeičia informacija apie planuojamus karinių pajėgumų įsigijimus, siekiant skatinti daugiašalį NATO sajungininkų bendradarbiavimą bendruose įsigijimuose ir pirkimuose.

Diskusijose dėl šiou metu vykdomo Aljanso žemės stebėjimo pajėgumo kūrimo, plk. V. Šiaučiulis pabrėžė, kad šis projektas yra labai svarbus NATO.

Lietuva, kaip programoje dalyvaujančių šalis, yra suinteresuota, kad šis pajėgumas būtų išvystytas kaip įmanoma greičiau, tuo pačiu siekiant, kad maksimaliai kokybiškai atitinktų NATO operacinius poreikius.

Susitikimo metu NATO Ginkluotės direktorai taip pat aptarė ir šiuo metu vykdomą bendrą amunicijos įsigijimo projektą, kuriamė Lietuva taip

pat dalyvauja. Plk. V. Šiaučiulis pabrėžė, kad Lietuvi, kaip ir daugumai kitų NATO šalių, šis projektas yra vienas iš prioritetinių, ir sako, jog Lietuva pritaria, kad NATO viršunių susitikimo metu liepos pradžioje projekte dalyvaujančios šalys pasirašytų Bendradarbiavimo susitarimą, siekiant kuo greičiau pradeti vykdyti amunicijos pirkimus.

KAM informacija

Kuršėnų filialo tremtiniai aptarė nuveiktus darbus

Janina Kuklietienė ir Jonas Kiriliauskas

Balandžio 14 dieną LPKTS Kuršėnų filialo tremtiniai susirinko aptarti per 2017 metus atliktus darbus.

Susirinkimą pradėjo LPKTS Kuršėnų filialo pirmininkė Marija Šadlauskienė. Sugiedotas Lietuvos himnas, malda ir tylos minute pagerbtai už Lietuvos laisvę žuvę partizanai, mirę tremtyje ir negrižę į Tėvynę.

Susirinkusiuosius pasveikinti atvyko LR Seimo pirmininko pirmosios pavaduotojos Rimos Baškienės padėjėja Ada Grakauskienė, TS-LKD Šiaulių rajono skyriaus pirmininkas Alfredas Jonuška.

Istorikas Jonas Kiriliauskas apžvelgė Kuršėnų krašto žmonių gyvenimą per praėjusį šimtmetį. Papasakojo apie Lietuvai ir Kuršėnų kraštui nusipelniusius žymius žmones, kurie kūrė Lietuvą iki 1918 metų Vasario 16-osios ir po Lietuvos nepriklausomybės praradimo iki 1990 metų kovo 11 dienos, kai buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Apžvelgė, ką darbštūs Kuršėnų žmonės pasiekė per dvidešimt aštuonerius atkurtos nepriklausomybės metus.

Kuršėnų tremtiniai choras „Tremties varpai“ padainavo dainas: „Kur tas dulkėtas traukinys“, „Kur Tėvynė, kur motutė“, „Tremtinį rauda“.

Susirinkimui pirmininkavo Janina Banienė, sekretoriavo Eugenija Dragūnienė. Filialo pirmininkė M. Šadlauskienė perskaitė ataskaitinį pranešimą apie Kuršėnų filialo valdybos ir tarybos nuveiktus darbus per dvejų metų atskaitinį laikotarpį. Pirmininkė sakė, kad kas metai netenkame narių, bet prikaltinti įstoti naujų yra nelengva.

Svarbiausias uždavinius – kuo glaudžiau bendrauti su mokyklomis ir savo patirtį perduoti jaunimui. Artimai draugaujame su Pavenčių mokyklos daugiafunkcio centro mokiniais, kur kas metai vykstame į Jaunosios kartos sporto sąskrydžius. 2017 metais šis sąskrydis vyko Ukmergėje. Mokiniai dalyvavo projektuose „Parneški Laisvę ir Taiką į namus“, „Uždekl žvakutę savo krašto žuvusiam partizanui“, o žygyje Priskėlimo apygardos partizanų takais prisijungė ir kitų mokyklų mokiniai: tai Lauryno Ivinskio gimnazijos, Stasio Anglickio mokyklos mokiniai ir „Skautų“ organizacijos nariai.

2017 metų gegužės 27 dieną LPKTS Šilalės filialo pirmininkės Teresės Ūksienės buvome pakviesti į Laukuvą, Šilalės rajone, kur vyko iškilminga konferencija – paminėjome knygos „Lietuviai prie Laptevų jūros“ autorės Dalios Grinkevičiutės 90-ąsias gimimo metines.

Liepos 15 dieną buvome pakviesti į Pašatrijos kaimą, kur prie ūkininko, buvusio tremtinio Vytauto Kondroto sodybos buvo atidengtas paminklas Vytautui Didžiajam, skirtas Žemaitijos krikštoto 600 metų jubiliejui paminėti.

Rugsėjo 16 dieną kartu su LPKTS Šiaulių filialu organizavome žygi Priskėlimo apygardos partizanų takais.

Kuršėnų filialo buvę tremtiniai džiaugiasi, kad gali nuvykti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos organizuojamą sąskrydį Ariogaloje, pasikviečiame ir jaunimą kartu. Buvę tremtiniai aktyviai dalyvauja minint valstybines šventes, trémimų sukaktis.

Susirinkimo metu paraginta užsi-prenumeruoti „Tremtinio“ laikraštį, paremti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungą ir pervesti dviejų procentų paramą.

Finansinę ataskaitą pristatė Kuršėnų filialo buhalterė Aldona Virbickienė, atskaitė Revizijos, etikos ir procedūrų komisijos atstovės. Pirmininke trečią kartą išrinkta Marija Šadlauskienė. Perrinkta taryba ir valdyba. Buvo aptarti ir darbai, kurie laukia ateityje.

Eugenija DRAGŪNIENĖ

sveikiname

Gražaus jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Jurbarko filialo narius:
Jurgi BOSĄ – 95-ojo,

Viktorą GREIČIU ir Vidmantą STATSKEVIČIU – 60-ojo.

Linkime stiprios sveikatos, optimizmo, prasmingų dienų, artimųjų meilių ir Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialas

Visko, kas gera, šviesu, gražu, sveikatos, kasdieninės laimės ir Aukščiausiojo palaimos **75-ojo** gimtadienio proga linkime **Danutei MATULYTEI-PUPIENIENEI**.

LPKTS Rokiškio filialas

Garbingo **70-ojo** jubiliejaus proga sveikiname filialo narę ir ansamblio „Viltis“ dainininkę **Oną SIKORSKIENĘ**. Linkime geros sveikatos ir Dievo palaimos.

LPKTS Varėnos filialas

Gražaus jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Telšių filialo valdybos narį **Algirdą MACENĮ**. Linkime stiprios sveikatos, dvasios ramybės ir Aukščiausiojo globos.

LPKTS Telšių filialas

Padėka

Dékojame knygos „Tremties vaikai“ ketvirto tomo leidybai paaukojusiai **Vandai Mileškienei – 30 eurų**.

Primename, kad norintieji paaukoti Partizanų alejos Kaune statybai, lėšas galite pervesti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos sąskaitą LT53 7044 0600 0810 3591, AB „SEB bankas“, banko kodas 70440.

Dékojame už Jūsų gerumą!

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Klaipėdos rajono filialo susirinkimas

Balandžio viduryje į Gargždų kultūros centre vykusį ataskaitinį susirinkimą rinkosi buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Dainomis sveikino „Krantoto“ pagrindinės mokyklos mokiniai ansamblis „Bangelė“ (vadovė R. Linkienė), tremtinų choras „Atminties aidai“ (vadovė R. Česnauskienė). Sugiedotas LR himnas, tylos minute pagerbtai Amžinybėn išėjusieji bendražygiai.

Susirinkime dalyvavo Klaipėdos rajono mero pavaduotoja R. Cirtautaitė, Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos narė, Tėvynės sajungos–Lietuvos krikščionių demokratų partijos Klaipėdos rajono skyriaus pirmininkė R. Petruškienė, administracijos direktorius S. Karbauskas, LPKTS koordinatorius J. Endziulaitis, LPKTS pirmininko pavaduotojas Z. Čerkauskas.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ apdovanoti: choro vadovė Regina Česnauskienė II laipsnio ir Genutė Anužienė – III laipsnio žymeniu. Vaclovas Sakalauskas, Aurimas Rapalis, Nijolė Ambrazaitienė, Juozas Lanukis – LPKTS Padėkos raštai.

Filialo valdybos pirmininko J. Šatkus ataskaitoje analizuoti darbai, atliliki per ataskaitinį laikotarpį. Tremtiniai ir choras „Atminties aidai“ aktyviai dalyvavo valstybinių ir istorinių datų paminėjimo renginiuose. Minint Vasario 16-ąją, tautinėmis juostomis papuošėme paminklus, uždegėme atminimo žvakes tiems, kurių jau nebéra, kurie padėjo ateiti į Laisvę ir susigrąžinti

savo tautinę vėliavą.

Kiekvienais metais organizuojame akciją „Uždekl vėlinių žvakelę“: sutvarkome paminklus, kapavietes, uždegame žvakucių. Kasmet Birželio 14-ąją filialo nariai mini Gedulo ir Vilties dieną, rugpjūčio pradžioje važiuoja į Ariogaloje vykstantį sąskrydį „Su Lietuva širdy“. Juodojo kaspino dienos minėjimas vyko Vaiteliuose nukankintojo Rainiuose Daknevičiaus téviškėje. Išsimintinos popietės, vakaronės, pasibuvimai, kur susiburia trys kartos – prasminga atminties sklaida per gyvus liudytojus: skamba dainos apie jaunystę, tremtį, meilę Lietuvai. Dainininkės – buvusios tremtinės. Kalėdiniam susibūrimė kelionės išpūdžiaisiai dalinosi „Misija Sibiras 2017“ dalyvis Aurimas Rapalis, koncertavo kapele „Bijotaičiai“.

Džiaugiamės Gargždų bažnyčios klebonu kanauninku J. Paulausku, filialo tarybos nariu, Gargždų m. garbės piliečiu Č. Tarvydu, kurie yra Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos „Atmink tą laiką“ organizatoriai.

Veiklos akimirkos įamžintos nuotraukose, vaizdo juostose. Susirinkusieji peržiūrėjo V. Sakalausko sukurtą trumpametražį filmą apie filialo veiklą ir bendradarbiavimą. Slaptu balsavimu išrinkta nauja valdyba, pirmininku jau ketvirtai kadencijai perrinktas J. Šatkus, patvirtinta filialo taryba. Numatyti preliminarūs darbai kitiems metams.

Jonas ŠATKUS

Ištekimas priesaikai

Balandžio 15 dieną sukako 125 metų, kai gimė Lietuvos kariuomenės savanoris, Neprilausomybės kovų dalyvis, buvęs lietuvių kariuomenės tiekimo skyriaus viršininkas, finansų ministras divizijos generolas Jonas Sutkus.

Būsimasis generolas gimė 1893 metų balandžio 15 dieną Šakių apskrityje, Paežerėlių valsčiuje, Žemaičių kraime, ūkininkų Antano ir Agotos Pavalkytės šeimoje. Jonui gimus, šeima jau augino dukterį Oną ir sūnų Antaną, vėliau susilaukė trečio sūnaus Prano.

1900 metais témai pardavė savo ūkelių ir su šeima persikraustė gyventi į Kauną. Cia Jonas baigė pradžios mokyklą ir šešias Kauno gimnazijos klases. Marijampolėje išstojo mokyti į mokytojų kursus ir juos baigė 1912 metais įgydamas matematikos mokytojo specialybę. Iki 1914 metų dirbo mokytoju Simno pradžios mokykloje. 1914 metais išvažiavo į Maskvą, kur vaistininko padėjėju dirbo jo vyresnysis brolis Antanas (Antanas Sutkus – vėliau teatro režisierius). Maskvoje J. Sutkus eksternu išlaikė brandos egzaminus ir išstojo į Aleksandrus karo mokyklą, kurią baigė 1916 metais (Pirmojo pasaulinio karo sūkuryje), ir jam buvo suteiktas carinės kariuomenės praporščiko laipsnis.

1917 metų vasarį carui atsisakius sosto ir lapkričių bolševikams Rusijoje užgrobus valdžią, J. Sutkus paliko savo dalinį ir 1918 metais grįžo į Lietuvą. Lapkričio 23 dieną ministriui pirmininkui prof. A. Voldemarui (kartu jis éjo ir apsaugos ministro pareigas) pasirašius įsakymą Nr. 1, kuriuo buvo išteigta Apsaugos taryba ir įsakyta Alytuje pradeti formuoti pirmajį Lietuvos kariuomenės pulką, J. Sutkus ilgai nedvejojo ir jau lapkričio 30 dieną savanoriu išstojo į šį formuojamą pulką, buvo paskirtas pulko ryšių komandos viršininku.

Su pulku karininkas J. Sutkus dalyvavo kautynėse prieš į Lietuvą įsiveržusius bolševikus ir 1919 metų vasario 13 dieną buvo sužeistas prie Alytaus.

Trumpai pasigydžius, 1919 metų kovo 15 dieną jis paskirtas Karo mokyklos vyresniuoju instruktoriumi ir jam suteikiamas kapitono laipsnis, éjo ir Karo mokyklos kuoposvado pareigas. Birželio 27 dieną Kaune buvo išteigta Lietuvos šaulių sąjunga ir kpt. J. Sutkus buvo vienas pirmųjų šaulių instruktoriumi. Dr. J. Matuso „Šaulių sąjungos istorijoje“ (Kaunas, 1939 metai) rašoma: „Kas gi moké (aut. past. – šaulius) to karinio mokslo? Pirmiausia bene vélėnis prof. Bernardas Kuodatis, mat jis buvo tarnavęs vokiečių kariuomenéje. Paskui pirmieji Vytauto kalno šauliai atsimena karininkus K. Musteikį, J. Sutkų ir dar vieną kitą. Po kelių savaičių šaulių susirinkdavo iki šimto. Rikiuotės moké ir Špilmontaitis.“

1919 metų spalio 30 dieną kpt. J. Sutkus buvo paskirtas eiti I pěstininkų brigados štabo viršininko pareigas. 1920 metais perkeltas į kariuomenės tiekimo skyriaus viršininko valdybą skyriaus viršininko padėjėju. Nuo 1921 metų lapkričio 1 dienos skiriamas II rūšies ypatingųjų reikalų karininku prie krašto apsaugos ministro. Nuo 1922 metų tarnavo kariuomenės Butų skyriuje viršininko padėjėju. 1922–1923 metais studijavo Aukštuojuose Vytauto Didžiojo aukštėsnijų karininkų kursuose, kuriuos baigęs (baigus kursus jam buvo suteiktas pulkininko leitenanto laipsnis), 1923–1925 metais tėsė mokslus Prahos karo intendantų akademijoje. Grįžęs iš Prahos, išteigė ir vadovavo Lietuvių–čekoslovakų draugijai, buvo paskirtas į kariuomenės intendantūrą. 1926 metų sausio 6 dieną buvo paskirtas eiti kariuomenės intendantato pareigas. 1931 metų gruodžio 22 dieną plk. Jonui Sutkui suteikiamas generolo leitenanto laipsnis (1936 metais šis laipsnis buvo pakeistas į brigados generolo laipsnį). Vykdant kariuomenės reorganizacijai, 1935 metais gen. ltn. J. Sutkus buvo paskirtas Kariuomenės tiekimo skyriaus viršininku.

Būdamas tiekimo skyriaus viršininku, rūpinosi kariuomenės dalinių aprūpinimu, aprūpinimo modernizavimu, dėjo daug pastangų, kad kariams ir karininkams nieko netrukų. Po dvejų metų vasario 16 dieną Respublikos Prezidento Antano Smetonos aktu jam suteiktas divizijos generolo laipsnis. Isleistas į atsargą gyveno Kaune.

1939 metų kovo 28 dieną ministriui pirmininkui gen. Jonui Černiui formuoja XX ministru kabinetą, kaip Tautininkų sąjungos narys, buvo pakviestas būti finansų ministru (kabinetas buvo paleistas Vokietijai atidavus Klaipédą). Vėliau dirbo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus karo pabègeliams šepti komitete vyriausiojo igaliotinio pavaduotoju. Rūpinosi iš Lenkijos į Lietuvą perėjusiais pabègeliais.

Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, dirbo LSSR socialinio aprūpinimo komisariate. Kaip buvęs aukštasis Lietuvos kariuomenės karininkas, buvo akylai stebimas sovietinio saugumo. 1941 metų birželio 14-osios ankstų rytą į namus įsiveržė enkavedistai ir generolą suėmė už tai, kad „1919–1937 metais tarnavo Lietuvos buržuazinėje kariuomenėje ir užėmė aukštasis pareigas, kovojo prieš bolševikus“. Išvežė į Sverdlovsko srities Gari rajono Sosvos 47 lagerio punktą.

Tremties neišvengė ir jo šeima – žmona ir vaikai buvo ištremti į Altajaus kraštą, vėliau prie Novosibirsko. Lagyryje J. Sutkus buvo tardomas ir kankinamas. Enkavedistai žūtbūt norėjo priversti aukštą Lietuvos kariuomenės karininką bendradarbiauti, reikalavo pasirašyti įvarius dokumentus (pasmerkti A. Smetonos buržuazinį režimą, atsisakyti savo tautinių įsitikinimų ir kita), tačiau gen. J. Sutkus iškentė tardymus ir žiaurius kankinimus, nepalūžo, nenulenkė galvos tévynės okupantams. I visus reikalavimus atsakydavo: „Aš daviau kario priesaiką Lietuvai“. Nepavykus priversti generolą bendra-

darbiauti, buvo sukurpta nauja bauðžiamoji byla, pagal kurią gen. J. Sutkus ir buvę Lietuvos Valstybės Tarybos narys, krašto apsaugos ministras J. Pepeckys, užsienio reikalų ministras V. Čarneckis, vidaus reikalų ministras A. Endziulaitis, Šaulių sąjungos žurnalo „Trimitas“ redaktorius J. Kalnėnas, Valstybės Tarybos narys, Klaipėdos krašto gubernatorius J. Kubilius, Lietuvos kariuomenės karininkas A. Ignatavičius bei kiti (byloje 15 asmenų) nevalageryje išteigė sukilėlių lietuvių gelbėjimo komitetą, kurio pagrindinis tikslas buvo, artinantis vokiečių kariuomenei prie Uralo, organizuoti lageryje sukilimą ir nužudyti lagerio karinę apsaugą, išvaduoti iš lagerio suimtuosius ir su ginklu rankose pereiti į vokiečių kariuomenės pusę ir kovoti prieš Sovietų sąjungą. Ruošdamasis sukelti lageryje sukilimą, organizacinis komitetas „sukūrė karinius sukilėlių būrius iš buvusių Lietuvos policininkų ir karinės fašistinės Šaulių organizacijos narų“. Kai kurie šio „samokslų“ dalyviai (po žaurių kankinimų) prisipažino esą ruoše sukilimą, tačiau J. Sutkus tvirtai laikėsi savo pozicijos ir neigė organizuojančius sukilimo komitetą. Tačiau enkavedistams pakako kelių prisipažinusiu bei liudininkų. 1942 metų liepos 25 dieną div. gen. Jonas Sutkus ir kiti byloje minimi kaltinamieji buvo nuteisti mirties bausme sušaudant. Bausmė buvo įvykdyta 1942 metų gruodžio 10 dieną. Jo palaikų, kaip ir daugelio kitų šiam lageryje nužudytyų, palaidojimo vieta iki šiol nežinoma.

Divizijos generolas Jonas Sutkus už nuopelnus ir pasižymėjimą buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo 3-io laipsnio, DLK Gedimino 2-o ir 3-io laipsnio ordinais, Lietuvos kariuomenės savanorių-kūrėjų, Lietuvos Neprilausomybės 10-mečio ir Vytauto Didžiojo ordino medaliais, Čekoslovakijos Baltojo liuto 3-io laipsnio ordinu.

Parengė Stasys IGNATAVIČIUS

Atvira istorijos pamoka – žygis Leipalingio apylinkėse

Paminėjome Varviškės kautynių, vykusiu 1923 metų kovo 23 dieną, 95-iasias metines. Leipalingio progimnazijos (Druskininkų sav.) Algirdo Volungevičiaus kraštotoyros muziejus (vadovė Laima Žukauskaitė) pakvietė prisijungti prie jaunimo ir dalyvauti atviroje pamojoje – žygje automobiliais „Lietuvos Neprilausomybės kovos: istorinės apybraižos „Laiškai iš Varviškės“ herojų takais“. Žygis skirtas Lietuvos Neprilausomybės kovoms bei Varviškės mūšio 95-osioms metinėms paminėti. Žygiai užsiėmė Lietuvos kariuomenės viršila Ernestas Kuckailis. Kaip vyko šios kovos ir kokių pastangų pareikalavo iš Lietuvos karių, sužinota žygio metu.

Iš pradžių uždegėme žvakeles Leipalingio miestelio kapinėse ant žuvusių karių ir šaulių kapų, jų atminimą pagerbėme tylos minute. Trumpam sustojome prie buvusio Leipalingio šaulių namų pastato (Sodų g.), kuriam jau daugiau kaip 100 metų, ir prie paminklo „Žuvusiems kovose už Lietuvos Neprilausomybę“ bei prie Leipalingio

krašto savanoriams skirtų memorialinių lentų, pritvirtintų ant bažnyčios šventoriaus tvoros.

Po to aplankėme Varviškės „respublikoje“ 1920–1923 metais įsikūrusių lenkų partizanų susibūrimo vietas Sventijansko, Bugiedos ir Varviškės kaimuose.

Vrš. Ernestas Kuckailis Sventijansko kaime parodė pozicijas buvusių apkasų, kuriuos buvo įrengę lenkų partizanai, rodė nuotraukas su teritorijos žvalgymu (2017 metų kovo–liepos mėnesiais) rastais radiniais – lietuvių ir lenkų kovotojų iššautomis šovinių tūtelėmis. Remdamasis šiaisiai radiniais, E. Kuckailis parengė mūšio schēmą. E. Kuckailis teigė: „Dar matytė transėjų sistema su blindažais, ši apkasų linija yra apie 600 metrų. Gilios duobės transėjų linijoje rodo buvus blindažus. Iš įrengtų pozicijų buvo galima kontroliuoti visus kelius į Sventijanską ir kairijį Baltosios Ančios upės krantą“.

Apie Varviškės kautynes pasa-

kojo šiuo eilučių autorius, pateikdamas pranešimą „Varviškės mūšis ir jo reikšmė“. Naujausi istoriniai tyrinėjimai suteikia žinių, jog prieš lietuvius anuomet kovojo ne tik lenkai, bet ir „neteritoriniai savanoriai“ iš Gudijos bei Ukrainos.

Džiugu, kad šiam renginyje dalyvavo Druskininkų „Ryto“ gimnazijos ir Leipalingio progimnazijos mokiniai, kartu ir gausus Kunigaikščio Vaidoto mechanizuoto pěstininkų bataliono ka-

rių būrys, kurie po žygio aplankė muziejų ir dar pasiklausė žurnalisto Aido Kelionio pasakojimo apie neseniai išleistą humoreskų knygą „Senelio Pinelio pasakojimai“.

Leipalingio progimnazijos muziejus vadovė dėkojo, kad buvo pagerbtai mūsų krašto kovotojai, kurių drąsus dėka šiaisiai galime švesti Lietuvos Atkūrimo 100-metį.

Gintaras LUČINSKAS

Žemalės krašto partizanai

Nuo Žemalės miestelio iki Sedos teisiasi didelė Sedos giria. Viena jos dalis vadinasi Žemalės miškas. Dar tebegriaudėjant Antrojo pasaulinio karo pasutiniams akordams, minėtoje girioje ėmė burtis prieš naują sovietinį okupantą nusiteikę vyrai, tos valdžios paeškomi, taip pat vengiantys tarnauti sovietinėje kariuomenėje.

Su sovietų valdžia kovoti išėjo Pranas ir Algirdas Čeplinskai, Jonas Ulskis, Zigmantas Gurauskas, Feliksas Gerulskis, Pranas ir Zigmantas Krakauskai, Zigmantas Klemenis, Jonas Riauka, Kazys Visockas ir kiti.

Alberto Jasmono ir Prano Čeplinsko vadovaujami, Sedos girioje laikėsi būrys iki 60 žmonių. 1945 metais miško vyrai apšaudė karinį Tirkšlių aerodromą.

Dalis žemališkių, vengdami patekti į karo mėsmalę šturmuojuant Rytprūsius ir Berlyną, išstojo į „liaudies gynėjų“, žmonių vadinamų stribais, gretas ir, vadovaujami NKVD-MGB saugumiečių, atsuko ginklus prieš savo brolius.

Žemalėje į stribus išstojo Edvardas Saltonas, Pranas Jerutis, žuvęs 1947 metais, Izidorius Tiškus, Antanas Steponavičius, Juozas Vainutis, Simonas Sviesa, Kazys Žilinskas.

1946 metais žiemą kelyje Mažeikių-Tirkšliai, ties taip tuomet vadinata Doubos pakalne, priešais Mažeikių kapines, buvo nukautas stribas Edvardas Saltonas ir sužeistas saugumo leitenantas. Jis nugabentas į ligoninę, o prie žuvusio Saltono stovėjo stribai, kad pro šalį važiuojantys nesustotų ir nežiūrėtų.

1948 metų vasario 14-osios vakare 15–20 ginkluotų vyru būrys užpuolė Žemalės miestelį. Nusiaubė paštą, nuteikė telefono ryšį, sugadino telefono aparatą. Jie nukovė apylinkės pirmininką, deputatą Antaną Riauką, paėmė jo ir sūnaus komjaunuolio ginklus. Rekvizavo dalį jų turto. Taip pat rekvizavo maistą iš saugumo agentų „Šarkino“ ir „Bijūnaitės“, sekusių partizano Felikso Gerulskio tėvus.

Iš ryto atvykę Mažeikių MGB išsiaiškino, jog vienas iš tų ginkluotų vyru buvo Feliksas Gerulskis, gimęs 1923 metais, bet užpuolikų jau ir pėdos buvo atšalę.

Montvydžių kaimo ūkininkas, Tirkšlių bažnyčios statybos rēmėjas Leonas Čeplinskas užaugino tris sūnus ir dukterį. Sūnus Pranas buvo suimtas. Pabėgęs iš kalėjimo, kartu su broliu Algirdu patraukė į mišką. Žemalės gyventojas A. G. prisimena, kaip sykį į jo namus užėjo Pranas Čeplinskas su būriu vyru. Jie pasiėmė savo paliktą akordeoną ir grodami patraukė girion.

Senajį Leoną Čeplinską sovietai ištremė į Komiją, ten jis ir mirė. Ūkyje apsigyveno giminaičiai Pociai. Jie augino partizano Prano Čeplinsko sūnų Vytautą.

1945 metų birželio 25 dieną Montvydžių kaime, prie Lazdausko sodybos, susišaudymo metu žuvo Algirdas Čeplinskas, gimęs 1928 metais. Jį užkasė Sedos giriros pakraštyje. Vėliau palaidotas Renavo kapinėse šalia motinos.

Pranas Čeplinskas, gimęs 1912 metais, patekės rusams į nelaisvę, išvežtas į lagerį ir ten žuvo 1953 metais. Jo sūnus Vytautas gyveno Švenčionyse, o jaunesnysis Algirdas – Šerkšnėnuose, Mažeikių rajone.

Žemališkis miškininkas Pranas Krakauskas-Beržas, gimęs 1925 metais, 1944 metais išstojo į Tėvynės apsaugos rinktinę. Po Sedos mūšio pateko į filtracijos lagerį Rusijoje. Po 6 mėnesių paleistas, išstojo į P. Čeplinsko būrių. Suimtas su P. Čeplinsku. Jie kartu pabėgo į Mažeikių NKVD. Lyg buvęs saugumo užverbuotas, tačiau jiems nedirbo, vėl išėjo į mišką. Vėliau suimtas, nuteistas 15 metų 1953 metais Intos lageryje mirė. Taip pat suimti ir nuteisti jo broliai Zigmantas ir Alfonsas.

Juozas Ulskis-Daktaras, gimęs 1923 metais Račių kaime, baigęs gimnazijos tris klases, vokietmečiu tarnavo pagalbinėje policijoje. Saujogo sandėlius ir patruliavo Žemalės miestelyje.

1945 metais sovietai išvežė Juozą į

filtracijos lagerį. Iš ten Juozas pabėgo, o grįžęs papildė Alkos rinktinės partizanų gretas, buvo paskirtas propagandos skyriaus vadu. Vaikščiojo apsirengęs NKVD jaunesniojo leitenanto uniforma, nešiojo juodai arba raudonai dažytą barzdą. Buvo ginkluotas PPŠ automatu ir pistoletu „Parabelum“.

1947 metų rugpjūčio 16 dieną, kariuomenei ir stribams apsupus Geducių sodybą Vadagių kaime, kautynių metu žuvo Alkos štabo vado pavadutojas Bronius Gricius, o Juozas Ulskis buvo paimtas nelaisvę. Juozą varinėjo po Židikų miestelį basomis kojomis su po kaklu parištais batais.

Nuteistas 25 metams, kalėjo Perėmės lageriuose, vėliau Kazachstane, ten lageryje ir žuvo (nuskendo?...).

Juozo tėvas Jonas Ulskis, motina Vincenta Ulskienė, brolis Jonas ir sesuo Morta, Alkos štabo ryšininkė Čigoniukė, – visi buvo suimti ir nuteisti. Juozo tėvas Jonas Ulskis mirė Taišeto invalidų namuose. Taip buvo sunaikinta dar viena graži Žemalės krašto ūkininko šeima.

Kazys Visockas, gimęs 1900 metais Bukoncių kaime, tarpukaryje tarnavo Lietuvos policijoje. Vedė žemališkę Šakytę. Žemalėje turėjo parduotuvę. 1941 metais Birželio sukilimo metu vadovavo Žemalės sukilėlių būriui.

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, Kazys Visockas, apsiginklavęs automatu ir revolveriu, išėjo pas partizanus. Saugumo ministrui Bartašiūnui paskelbus pirmąjį amnestiją, 1945 metais, K. Visockas NKVD pridavė seną šautuvą ir prisiregistravo. Saugumas pradėjo ji verbuoti, ir Kazys, netekęs kantrybės, vėl pasitraukė į mišką.

1947 metų balandžio 12 dieną pagal agento „Miškas“ (Grūstės kaimo malūne gyvenusio Strikaičio) pranešimą, prie Grūstės malūno užtvankos MGB 5-os šaulių kuopos kareivai surėngė pasalą. Naktį ant malūno užtvankos pasirodė partizanai Kazys Visockas ir Martynas Kemtys. Kareivai raketą apšvietė užtvanką ir pradėjo šaudyti. M. Kemtys šoko į vandenį, ir jam

pavyko pasitraukti. K. Visockas atsiaudė, pramušė kareivio automato diską, bet pats buvo nukautas. Rastas išaušus rytui už 100 metrų upės vagoje. Buvo ginkluotas 14-os šūvių pistoletu.

K. Visocko lavonas buvo numestas ant Sedos miestelio grindinio. Buvo atvežtas jo brolis atpažinti. K. Visocko kūnas užkastas nežinomoje vietoje. Brolis ištremtas į Sibirą. Kazio Visocko sūnus gyveno Mažeikiuose, duktė – Pavilnyje.

Kazio Visocko atminimas įamžintas Atminimo ženklu, pastatytu Vadagių kaime.

Jonas Riauka gimė 1915 metais Račių kaime. Atėjus sovietams, pasitraukė į mišką. Apie 1948 metus prisilaudė Račių kaime, atokioje Krakienės sodyboje. Kartą užėjės pas Krakienės sovietinis aktyvistas, mokesčių rinkėjas Šablinskas išgirdo ant aukšto virš lubų kažką kalant. Palipo kopėciomis pažiūrėti, kas ten kala, ir pajuto įremtą revolverį į tarpuakį. Šablinskas pamatė savo buvusį pažiūtamą Joną Riauką. Prisiekęs, jog Riaukos neišduos, Šablinskas buvo paleistas.

Tačiau kitą dieną neišlaikiusi įtampos sodybos šeimininkė pati nuėjo į Tirkšlių stribyną pas jų vyresnijį Kažukalovą ir jam įskundė Riauką.

Tuo atvykusi kariuomenė apsupo Krakienės sodybą ir liepė partizanui pasiduoti, bet Jonas Riauka pasirinko žūtį. Partizanas buvo nuvežtas pas brolių Antaną Riauką atpažinti. Antanas savo brolių nuprausė ir pripažino.

Jonas Riauka buvo numestas prie Tirkšlių stribyno. Manoma, jog užkastas Tirkšlių žvyrdubobėje. Jono Riaukos atminimas įamžintas Atminimo ženklu Sedos giroje.

1951 metais Sedos giroje smogikų „Varėno“ ir „Pelėdos“ buvo nušauti partizanai Adomas Akavickas-Šoferis, taip pat Liseckas ir Žilinskas.

Paskutinė Žemalės partizanė buvo Sofija Klemenienė, žuvusi 1954 metais Spurganų kaime, prie Kupliausko sodybos.

Albertas RUGINIS

Atmintini susitikimai

pusei šimtmečio tapome teroro, smurto aukomis. Okupantai plėše Lietuvą, naikino inteligenciją, ūkininkus ir kitus darbščius bei sąžiningus lietuvius. Tarp 1948 metų gegužės 22 dienos tremtinių į Sibirą buvo ir mano šeima iš Kretingos rajono Rūdaičių kaimo.

Prieš pat šv. Velykas susitikome su Kretingos rajono Jokūbavo mokyklos daugiafunkcio centro bendruomene. Jiems nuvežėme ne tik savo pagaminėtą informacinių standų, kur nuotraukose įamžinta Klaipėdos krašto istorija, bet ir papasakojome apie sovietinę okupaciją, tremtį, represijas. Palinkėjome jauniesiems Jokūbavo kuršiams sėkmės moksluose, nepamiršti meilės tėvynei, drąsos ir tvirybės dirbant jos labui. Malonu, kad mokykloje veikia jaunujių šaulių būrys, kuriame ginti savo tėvynę pasiryžę apie keturią dešimt moksleivių ir jų mokytojų. Jaunuoliai gerai žino okupantų Šiaulių sajungos narių persekiojamus, žūtis. Akys švy-

dėda jaunimui suprasti pasaulio įvykius.

Susitikimo su Jokūbavo moksleiviais metu šauliai dalyvavo žygijoje į Palangos į Šventąją, kuri po 1921 metų kovo 31 dienos susitarimo su Latvija taip mūsų teritorija, ir taip nepriklausoma Lietuva gavo priėjimą prie istorinės Baltijos jūros.

Palangos Jūros šauliai artimiausiu metu numatę susitikti ir nuvežti istorinių stendų į Kartenos mokyklą.

Petras NEVERAUSKAS

Vakarų (jūros) šaulių 3 rinktinės Palangos Jūros šaulių 6-osios kuopos savanoriai, vadovaujami vado Adolfu Sendrausku, pagal mano turimą medžiagą pagaminome garbingą Lietuvos istoriją primenančius stendus ir padovanome juos dešimčiai Palangos miesto ir Kretingos rajono mokyklų. Stendų per davimo mokykloms ceremonijose pasakojome jaunimui apie mūsų šalies okupaciją 1940 metais, sovietinių kareivijų vykdytas žudynes Raiņių miškelyje, Pravieniškėse, IX forte, tremtis ir represijas, kai buvo nužudyta, ištremta ar išblaškyta po pasaulių vos ne milijonas mūsų gyventojų. Okupavus mus sovietams, buvome klestinti valstybė. Atsimenu, kai tėvelis pasakoję, kad rusų kareivėliai buvo nustebę, patekę į valstybę, kur už kelis beverčius Rusijoje červonus galėjo nusipirkti dubenį rūkytos dešros ar tuziną pyragaičių. Žinoma, gaila, kad nepasipriehinome okupantams, o po okupacijos

2018 m. balandžio 27 d.

Tremtinys

Nr. 16 (1278)

7

Replika

2018 metų kovo 16 dienos laikraščio „Tremtinys“ Nr. 11 (1273) 7–8 puslapiuose paskelbta palangiskio, Šaulių sąjungos nario Petro Neverausko publikacija „Sovietinis herbas Palangos nepuošia“.

Šioje publikacijoje teigiamai: „Karui prasidėjus, Raudonosios armijos karrai, vadovaujami įdo Dušanskio, sadistiškai Telšių rajono Rainių miškelyje nukankino 76 lietuvius“.

Dėl N. Dušanskio dalyvavim

mo (nedalyvavimo) Rainių žudynėse Lietuvos spaudoje jau seniai vyksta diskusija. 2008 metais kreipiausiu Lietuvos generalinę prokuratūrą, klausomas, ar N. Dušanskis kaltinamas dėl įvykių Rainiuose.

Netrukus iš Generalinės prokuratūros gavau atsakymą, pasirašytą specialiųjų tyrimų skyriaus prokurorės Rūtos Vaitekūnienės (2008-05-27, Nr. 12.2-2074). Šio atsakymo pagrindinė mintį pateikiu re-

dakcijai, o skaitytojams užteks kiek trumpesnės citatos: „1999-01-11 Generalinė prokuratūra perdavė Šiaulių apygardos teismui baudžiamąją bylą Nr. 09-2-024-88 dėl 76 Telšių kalėjimo politinių kalinių nužudymo 1941-06-25 naktį Rainių miškelyje, Telšių rajone. Šioje baudžiamojoje byloje sovietinio saugumo karininkas Nachmanas Dušanskis patrauktas kaltinamuju nebuvo“. Chaimas BARGMANAS

Skelbimai

Balandžio 28 d. (šeštadienį) 10 val. Radviliškio kultūros centro mažojoje salėje įvyks Radviliškio filialo ataskaitinė rinkiminė konferencija. Koncertuos buvusių tremtinių choras „Versmė“. Bus renkamos aukos IV knygos „Tremties vaikai“ leidybai. Galésite sumokėti nario mokesčių. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Balandžio 29 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūros technologijų ir gamtos mokslų fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) pakartotinai įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ataskaitinis susirinkimas – konferencija. Galésite sumokėti nario mokesčių ir užsisakyti „Tremtinį“. Turėkite nario pažymėjimą.

Gegužės 5 d. (šeštadienį) 11 val. maloniai kviečiame į Kovo 11-osios Akto signataro dr. Vlado Terlecko knygos „Priešinimasis Lietuvos nukryžiavimui 1944–1953. Mitai ir tikrovė“ sutiktuvės Kauno įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19). Dalyvaus knygos autorius dr. Vladas Terleckas, rašytojas Stanislovas Abromavičius, istorikas Kestutis Kasparas, žurnalistas Gintaras Markevičius, buvę tremtiniai Algirdas Bulota, Alvydas Semaška ir Antanas Bunevičius.

Gegužės 13 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos r. Veiviržėnų sen., Šarkiškių miškelyje, prie Švč. Mergelės Marijos skulptūros, bus aukojamos šv. Mišios Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos proga. Po šv. Mišių paminėsime partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago 100-ąsias gimimo metines.

Gegužės 19 d. (šeštadienį) 10 val. Vilkaviškio r. Bartininkų bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Krasnojarsko kr. Mansko r. Unguto gyvus ir mirusius buvusių tremtinius. Aplankysime Tautos atgimimo ažuolyną, Tremtinių giraitę Ožkabaliuose. Paminėsime trėmimo 70-metį. Pabendrausime prie kavos puodelio.

Mieli ungtiečiai, laukiate jūsų su vaikais ir vaikaičiais.
Teirautis tel. (8 342) 53 165 Regina, (8 342) 51 056 Zita.

Atsiliepkite

Gegužės 22 d. sukanka 70 metų nuo trėmimo operacijos „Vesna“, per kurią buvo ištremta į Sibirą 40 tūkstančių lietuvių, iš kurių 11 066 vaikai.

Grįžę pabirome po visą Lietuvą. Mes, buvę tremties vaikai, norime susitikti, prisiminti Sibire praleistą jaunystę.

Atsiliepkite 1948 metų tremties vaikai, kurie gyveno Čeremšankos kaime (Čeremšanyj Kliuč) Ilansko r. Krasnojarsko kr. Skambinkite tel. 8 650 53 044 Vandai Tarvainyte-Mandeikienei.

Užsiprenumeruokite

„Tremtinį“

Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 28 dienos bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117.

Kaina: 1 mėn. – 2,45 Eur.

3 mėn. – 7,34 Eur.

Tremtinys
ISSN 2029-509X

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,

Tel. (8 37) 323 204

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjunga

Įmonės kodas 300032645
Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365

AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė
UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai

Tiražas 1700 egz.

Kaina
0,61 euro

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O J O S
R È M I M O
F O N D A S

Ilsėkitės ramybėje

Birutė Marijona Miliauskaitė-Usienė
1935–2018

Gimė Kauno r. Vyčiaus k. gausioje šeimoje. 1949 m. šeima iš tremta į Irkutsko sr. Ust Udinsko r. Svetlolobovo k. Reabilituota 1956 m. Nuo 1991 m. LPKTS Kauno filialo narė.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, giminės, artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Malvina Džiugelytė-Mišanovienė
1935–2018

Rokiškio aps. Gimė Kamajų k. ūkininkų šeimoje. 1949 m. penkių asmenų šeimą ištrėmė į Irkutsko sr. Bochano miestą. Baigusi Bochano vidurinę mokyklą įstojo į kultūros mokyklą. 1956 m. sukūrė šeimą su Jonu Mišanovu, susilaikė sūnaus Viktoro. Šeimą reabilitavo 1961 m., tačiau apsigyventi téviškėje neleido, iškūrė Kuršėnuose, išsidarbino bibliotekoje. Prasidėjus Atgimimui įsijungė į „Tremtinio“ klubo veiklą. Buvo aktyvi minėjimų ir kultūrinių renginių organizatorė ir vedėja.

Palaidota senosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnaus Viktoro šeimą, vaikaitę Mildą ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Ona Ribinskienė
1931–2018

Gimė Nemunaičio sen. Gičialaukio k. ūkininko Igno ir mokytojos Terezės Pilkonė šeimoje. Būdama 13 m. jau buvo ryšininkė. 1946 m. Komijos Intos mieste ištekėjo už buvusio partizano Česlovo Ribinsko-Drambllio. Susilaikė dviejų vaikų. 1971 m. gegužės mėnesį grįžo iš tremties ir apsigyveno Gardine, Baltarusijoje. 1987 m. grįžo į Lietuvą, gyveno Alytuje.

Palaidota Alytaus miesto Daugų g. kapinėse, partizanų memoriale.

Užjaučiame

Skaudžią netekties valandą, mirus Kasnojarsko kr. Tasiejaus k. tremtinei Stefanių Gadliauskienėi, nuoširdžiai užjaučiame vaikus, LPKTS Palangos filialo narius Stasių Gadliauską ir Adelę Drungilię, giminės ir artimuosius.

LPKTS Palangos filialas

Mirus politiniam kaliniui Feliksui Tiškui, nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir artimuosius.

Raseinių gimnazijos 1948 metų laidos bendraklasiai

Sodinu obelaitę – gerbiu Motinų atminimą

Lietuvos universitetų moterų asociacija LUMA (<https://www.luma.lt/>) kviečia įsijungti organizacijas, įstaigas ir/ar institucijas ir palaikyti akciją „Sodinu obelaitę – tuošiu Lietuvą, gerbiu Motinų atminimą“.

Lietuvos nepriklausomybės 100-mečio metais pagerbkime visas daugiauvaikės motinas, kurioms jau įteikiti ir/ar bus įteikiami valstybiniai apdovanojimai, kurios nebuvę pagerbtos, nes negrįžo iš tremties, bet jų vaikai kovojo dėl Lietuvos.

Atminimą visoms mūsų šalies MOTINOMS, minėdami Motinos dieną, išreiškime pasodindami obelaitę.

Apie pritarimą akcijai ir įsijungimą, prašytume informuoti el. paštu: ceinoriute@gmail.com

